

Referat af møde i arbejdsgruppen for Nyord Enge onsdag den 18. august 2021

Til stede: Lars, Steen, Stig, Kirsten, Claus, Poul (ny), Søren S., Ole og Karin samt Søren fra sekretariatet

Mødet fandt sted på Hyldevang i bålhytten på Nyord - i kraftig blæst, med lidt små byger ind imellem og ikke specielt varmt vejr, som det ellers plejer at være på gruppens grillaften.

Dagsorden:

1. Sidste nyt fra arbejdsgruppen, Græsningslauget og i øvrigt fra Nyord Enge
2. Opgaver gennemført siden sidst
3. Ny kontaktperson i arbejdsgruppen
4. Arbejdsopgaver efteråret 2021
5. Det nye fugletårn, reparation af handicapplatform, nye plancher og større p-plads
6. Styr på hvornår de sidste svaleunger i år forlader rederne under det gamle tårn
7. Strandhegn - efterårsnedtagning
8. Tiltag på vej på engene i EU Better BirdLIFE-projektet og som følge af en N2000-ansøgning til Landbrugsstyrelsen, som er gået igennem her over sommeren.
9. Overvågningen i 2020, og 2021
10. ATV'en, status og ATV undergruppen
11. Planlægning og indkaldelse til arbejdsdage
12. Åbent Hus og ture / datoer og bemanning (husk kalender)
13. Ekstra punkter til dagsorden?
14. Eventuelt

Lars havde sørget for service, øl, vand, kød, brød mv. og koordineret så der var kartoffelsalater og salater fra andre i gruppen. Ole kom med brænde. Claus, Ole og Lars tændte op. 1000 tak for det.

Ad 1) og 2) Sidste nyt fra arbejdsgruppen, Græsningslaug, opgaver gennemført og Nyord Enge i øvrigt
Gruppen har siden sidste planlægningsmøde i august sidste år haft noget færre aktiviteter pga. de fortsatte COVID 19-nedlukninger og en del Åbent Tårn og arbejdsdage har været aflyst. Tillige har Ole måtte melde fra som kontaktperson for gruppen, og aktiviteterne er gået lidt i stå i foråret.

Men gode folk i gruppen har været flinke til også her i sommeren at få gjort det nødvendige som at bekæmpe bjørneklo ved Vanjen, japansk pileurt ved Hyldevang og rosa rugosa ved bl.a. tårnet, og strandhegnet blev både nedtaget sidste efterår og kom op igen i foråret. 1000 tak for det.

Søren orienterede om sidste nyt fra Græsningslauget Nyord Strandenge, sekretariatet og Nyord Enge i øvrigt.

Der er også afholdt et velbesøgt borgermøde på Nyord den 7. juli vedrørende det nye tårn mv.

Ad 3) Ny kontaktperson for gruppen

Gruppens kontaktperson igennem mange år Ole (Larsen) har desværre været ude for en grim faldskade og har i foråret meldt, at han ikke længere kan varetage hvervet som kontaktperson. Ole og Søren fortalte lidt om opgaverne som kontaktperson, og Lars Bech meldte sig. Lars betingede sig dog, at en anden i gruppen melder sig til at være "sjakbajs" for opgaverne og får nogen til at påtage sig at indkøbe øl og vand / kage - op til og på de arbejdsdage, hvor Lars ikke har mulighed for at deltage. Lars rejser en del, men regner med



at deltage den 15. september. Lars, Ole og Søren opfordrede til, at gruppemedlemmerne både svarer med enten at melde til eller fra (hvilke også vigtigt) til arbejdsdage mv. i de mail-tråde, som kommer.

Opgaverne som kontaktperson er blandet andet dato- og arbejdsdagkoordinering i gruppen, sørge for at nogen i gruppen får booket rum på biblioteket til vintermødet i januar, skrive ud til gruppen forud for arbejdsdage, koordinering af indsatser og evt. forplejning op til og på arbejdsdage, planlægningsmøder og med Søren. Der er pt. 7 Åbent Tårn-dage om året. De ligger den sidste søndag i månederne februar - maj og august - oktober, og dertil er der de to strandhegnsdage i april/maj og i oktober. Gruppen har sidste år aftalt at have cirka fast arbejdsdag hver 3. uge + 1 dag, altså rullende så det bliver en mandag, siden en tirsdag osv. Dertil ad hoc dage. Der er tillige en ATV-undergruppe. Vær gerne opmærksom på, at det er en fælles indsats, der skal til for at arbejdsdagene og gruppen fungerer godt, så kontaktpersonen er ikke en "servicefunktion" for gruppen, men koordinere netop arbejdet.

Ad 4) og 5) Arbejdsopgaver i efteråret og det nye tårn mv.

Tårnet og pladsen omkring det bliver til byggeplads her fra september, da det gamle tårn skal ned, handicapplatform renoveres og p-pladsen udbedres og udvides lidt (kommer de sidste tilladelser, der er søgt om på plads), og der kommer to nye planchehalvtage op. Affaldsstativ, bænk og Miljøministeriets lille plancheskilt må gerne stilles lidt til side. Folderkasser og de sidste plancher på/ i tårnet må meget gerne tages ned og sættes i grejrummet. Ole m.fl. meldte sig. Ole låser op til den aflåste del en af de nærmeste dage.

Gruppen må tillige gerne fortsætte med at checke om svalerne vitterlig har forladt de sidste reder, det bliver indenfor få dage. Ole og Claus ser på det i de allernærmeste dage lige efter mødet og melder tilbage til Søren.

Det bliver et meget fint og smukt tårn, med lang lavt stigende trappe, der smyger sig rundt om tårnet. Samme højde som nu, lidt større og væsentligt mere stabilt. Modellen ligner de nye tårne ved Gulstav Mose og Ravnstrup Sø, men er ca. 40% større. Det er et ret omfattende projekt, som Søren har tilsynet med, og kommer på tilsyn nu og da i processen. Det forventes pt. at stå færdigt ca. primo/medio november. Der kommer mere info om en indvielse, når vi kommer nærmere november.

Der er tillige den tilbagevende opfølgning på rydningsarbejde med såvel de invasive arter; rynket rose ved tårnet (ligger pt. i et højt utilgængelig krat af grene, afskær og brombær og er vanskeligt at gå til, så det må blive til vinter, at vi ser, om det kan brændes af og ryddes ind til de sidste rynket rose her). Der er japansk/kæmpe-pileurt ved Hyldevang (ryddes gerne hver til hver 3. uge). Gruppen må gerne kigge efter om kæmpe-bjørnekloerne ved Vanjen er skudt igen, og så er der brombær, der breder sig ved tårnpladsen ud på stierne og p-plads. Dem må der gerne gås hårdt til.

Gruppen er velkommen til, når de har arbejdsdage uden for yngle- og lukketiden at bruge ATV og skovvogn til at komme rundt og tage metalrester, udtjente drikkekar og lignende, der fortsat dukker op og ligger rundt på engene, samt nedskære hegnspæle, der ikke er i brug, så krager mv. ikke bruger dem som udkigsposter, hvor de afventer, at vadefugle går af rederne og så napper deres æg. Der skal nok både spader og gode kræfter med for at få det op.

Er der energi til det, er der også rydning og beskæring ved nød-højvands-overgangene for kvæg op til højjorden og tæt langs hegnslinjen ved stien/markvejen "Under grøften" og ved Kirkegårdsstien.

Vi har stadig et stort udestående med nedskæring af popler langs de to markveje. Det er stukket af for os og de andre lodsejere og det er en alt, alt for stor opgave for gruppen. Søren har stadig bolden med at finde

både pengene og professionelt mandskab til den store opgave - som nok skal løses i regi af Græsningslauget eller med naboerne på anden vis.

Ad 6) Strandhegnet

Strandhegnet blev nedtaget den 29. oktober 2020 af Steen, Ole, Bjarne, Jørgen, Kirsten og Poul og så Hegns-John, Naturstyrelsens Helle og Kasper og en praktikant fra NST og så Søren fra sekretariatet.

Strandhegnet blev opsat igen den 20. maj 2021 af en lille flok bestående af Poul, Søren Ring, NST's Kasper og hans frue, og Hegns-John og så Michael Køie fra Nivå Bugt arbejdsgruppen. Karin sørgede venligt for at hente varm mad fra Slagter Stig til os. Tak til alle.

Vi måtte aflyse vinterplanlægningsmødet i januar 2021 pga. COVID 19-restriktioner. Vi forsøgte at få et møde sat op i juni, men det lykkedes desværre ikke.

Strandhegnet skal ned igen her til efteråret. Vi arbejder foreløbig med datoerne enten den 30/9, 5/10, 7/10 eller 12/10 som mulig dato for nedtagningen. Men det kan først detailplanlægges med få dages varsel, som vanligt, da vandstand, vind og vejr skal være helt rigtigt for, at det kan lade sig gøre. Søren melder ud, når vi kommer nærmere. Indtil videre kan disse foreløbige mulige datoer for strandhegnsnedtagning sættes i kalenderen.

Ad 7) EU Better BirdLIFE-projektet og Natura2000-midler til engene

Der er i regi af EU Better BirdLIFE-projektet også sådan, at der på Nyord kommer til at ske forbedringer for fuglelivet. Der arbejdes i regi af NST Storstrøm og i tæt samarbejde med Fugleværnsfonden på en række forbedringer, der skal sikre mere ferskvand hen i juni på især dele af nordengene og mindre steder på Sydengene. Der er ligeledes udfordringer med vand, der ikke kan komme under Kirkegårdsstien og rundt ved Vanjen. Dette umuliggør, at kvægholder kan få en kvægvogn rundt af dette stræk. Så det skal også løses. Der er et ingeniørfirma på sagen lige nu. Delprojektet her styres af NST Storstrøm. Indtil videre har ingeniørfirmaet ikke leveret tilstrækkelig kvalificeret og detaljeret kvalitet, så arbejdet er blevet skubbet til næste år – lige efter yngletiden slutter. Fugleværnsfonden har i samarbejde med SDU tillige haft en dronebiolog-praktikant i 4 måneder. Han har blandt andet overfløjet Nyord Enge med drone, lavet præcise GPS-højdemålinger og en grundig højde- og vandmodel af Nyord Enge.

Øen Klyholm er afbrændt i vinters og skal med ind i yderfoldene med hegning, der går over den lave dele af "løbet" til Klyholm, som en del af EU LIFE-projektet. Forhåbningen er, at Klyholm kan genoprettes til en afgræsset god delvist/mere rævesikker lokalitet for blandt andet klyder og ternearter.

I et andet projekt er der kommet en del Natura 2000-midler til hegning, vand mv. og der er søgt penge hjem til og blevet opsat nye strandhegnsfolde på Nordengene og sat flere drikkekar op, trukket strøm under asfaltvejen til nordengene, kommet nyt pumpeværk og forbundet fire vandingssteder med lange vandslanger, langs hegn, ud til de fjerntliggende vandingssteder mv. Vindvandmøller og solceller og gamle pumper, der alle har drillet en del, er nu nedtaget.

Ad 8) Overvågningen i 2020 og 2021

Søren medbragte print af den seneste overvågningsrapport fra Henrik Haaning Nielsen AviFauna Consult. Den rapport er kommet til os tidligt i år. I år og fremover med nu tre (fremfor tidligere to) fulde dages grundige enggennemgange og i år med optælling og kortlægning af sanglærker og engpiber også.

Det har overordnet været nogenlunde godt år på engene, blandt andet har andefuglegruppen det godt, men det var ikke så godt et år som rekordåret 2020. Fordi der har været én (måske flere) aktiv ræv på engene i yngletiden og tillige en flok stormmåger, uden egne unger, har øget prædation på æg og unger



markant. Brushane, hættemåge og stor kobbersnepe har desværre opgivet at yngle på engene i år. Derfor skal der endnu bedre styr på, at rævejægerne får taget selv den allersidste ræv inden udgangen af februar næste år. Det kan dog også være en sommerræv, som er indvandret fra Ulvshale som hovedårsag. Afgræsningen kom også meget sent i gang i år, grundet koldt forår. Omfattende gåseafgræsning og enkelte delområder er så siden stukket af i ret høj vegetation.

Ad 9) ATV, status og ATV-gruppen

Gruppen består nu af Ole, Tommy, Poul, Søren S. og Lars.

Der er brug for, at Søren afholder et lille genopfriskningskursus i kørsel med dette gode værktøj for gruppen. Det glemmes fra tid til anden igen, hvordan man starter, hvad knapperne og håndtag er til osv. Søren opfordrede til, at gruppen får startet den og kørt på den ofte, måske til hver arbejdsdag, indtil det sidder på rygmarven. Vi tager det første kursus i forbindelse med strandhegnsnedtagningen.

Søren har lavet en logbog, der ligger i ATV-rummet. I den skal man skrive timer forbrugt på ATV'en ved at aflæse timetælleren før og efter kørsel. Der er tillige indgået to skriftlige aftaler med henholdsvis Nyord Ø-kød, og jæger om brugen af ATV'en og med landmanden Leif Jørgensen om ATV'ens plads i hans maskinhus. Så Søren en gang årligt kan lave en fordeling af udgifterne til ATV efter brugsandel.

Ad 10) Næste arbejdsdage og planlægningsmøde

Arbejdsdage:

Onsdag den 15. september kl. 10 - 12

Torsdag den 7. oktober kl. 10 - 12

Derefter aftales arbejdsdage i gruppen rullende hver ca. 22 dag (mandag, så tirsdag 3 uger + 1 dag senere og så fremdeles).

Strandhegnet:

Foreløbige datoer enten den 30/9, 5/10, 7/10 eller 12/10. Sæt gerne "bløde krydser" i kalenderen.

Planlægningsmøde:

Torsdag den 20. januar kl. 19 på Stege Bibliotek. Stig booker biblioteket og melder ind til Søren.

Ad 11) Åbent Tårn

Gruppen har i lyset af, at det gamle tårn meget snart rives ned, besluttet, at der ikke skal afholdes Åbent Tårn i efteråret. Det fungerer ikke uden et tårn. Så de tre efterårs Åbent Tårn-dage aflyses.

12) Eventuelt

Gruppen ønskede sig ved sidste møde fortsat en stor kraftig buskrydder med savklinge (vist kaldet brombær-klinge) og tilhørende bæresele. Søren forhører sig igen på sekretariatet, om der er penge til det.

Tak for et godt møde og til arbejdsgruppen for dens indsats.

Med venlig hilsen
Søren